

Z Olšanského náměstí do vrchu...

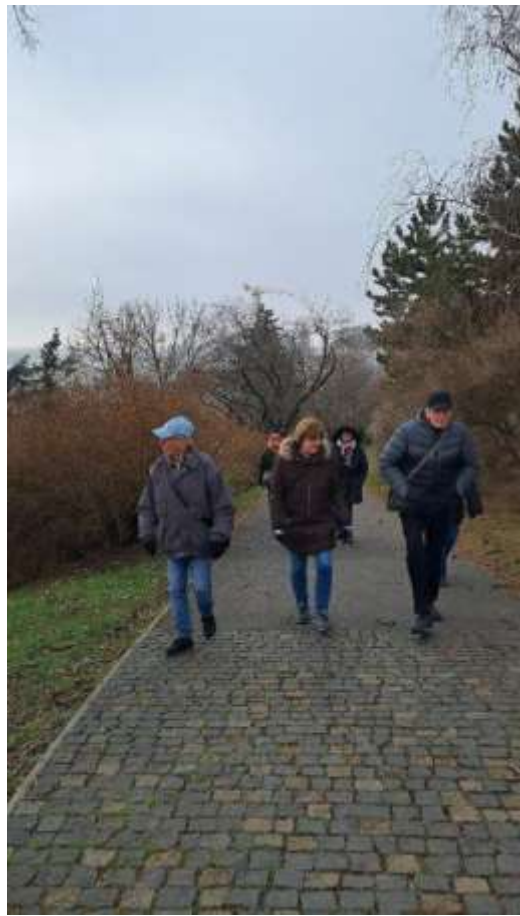
svatého Kříže a na Židovské pece. Turistická parta z jedničky, rozhlížíme se po náměstí. Téměř nic není, jako kdysi bývalo. Od začátku 14. století, prakticky ve stínu vrchu svatého Kříže jinak také Parukářky se rozprostírala neveliká ves **Olšany** (původně Volšany). Patrně tady rostly olše, vždyť jenom kousek od místa kde stojíme, byly dva rybníky, z nichž ten druhý byl zavezen vlastně nedávno, dokonce tady protékal potok. Romantika takových míst dávno zanikla. Na ta ztracená staletí dává vzpomenout alespoň kostel svatého Rocha. Rotunda s mohutnou kopulí a zvonící byla postavena v roce 1682 teď je po parádní rekonstrukci.

A potom hřbitovy. Z místa kde stojíme se nedají přehlédnout. Dva miliony pochovaných od dob kdy byly založeny v roce 1680 jako odpověď na tehdejší morové rány. To jsou doby minulé a dnes? Před námi je rušná křižovatka, mohutný mezinárodní hotel Olšanka a převážně panelová, i když opravená a docela moderní zástavba jako důsledek částečné žižkovské asanace.

Konec historie, jdeme na kopec. I ten má své příběhy a v jistém čase docela dramatické. Snad žádný vrch v Praze není tak „vykuchaný“ jako vrch sv. Kříže. Snad abychom radši ani moc nedupali. Pravděpodobně největší protiatomový kryt v pražském podzemí s vlastním zdrojem elektřiny, vody a vzduchotechnikou. Měl zajistit na krátký čas přežití pro dva a půl tisíce osob. Velké štěstí že to nebylo potřeba. Jdeme zatím po vrstevnici jižního svahu, dnes je zatravněný plný keřů, dříve to byla vinice. Byla vysazena již v 15. století. Po jednom z jejich majitelů dostal vrch jméno Parukářka.

Parková cesta nás dovedla k zajímavému objektu. Je to **Milíčův dům** s pamětní deskou, pietní vzpomínkou na zakladatele útulku pro děti **Přemysla Pittera**.

Děti z chudých žižkovských rodin docházely sem do Milíčova domu, kde bylo o ně během dne postaráno. Těsně po druhé světové válce Přemysl Pitter shromažďoval děti, válečné sirotky z nejrůznějších států, na zámku v Kamenici. Podílel se i na zajištění náhradních rodin. Velkého vděku se nedočkal. Snad až na tu pamětní desku. Dnes je v Milíčově domě mateřská školka pro děti vyžadující speciální péči.

Stoupáme pomalu k vrcholu kolem údajně nejdelší pražské dětské skluzavky a několika lanových center na dětském hřišti. Jsme na vrcholu. Za pěkného počasí je odtud neskutečný výhled. Dnes je mrazivo, mlha a do toho občas zasvítl sluníčko. Přesto, nebo možná právě proto se Lýdii s Hanou podařilo udělat pro kroniku docela zajímavé fotky.

Předpoklad že při stávající inverzi bude na vrcholu Parukářky azur se sluníčkem ten tentokrát nevyšel, asi to není ta správná výška. Tak pořádně se rozhlédnout a zahřát pohybem.

Cestou necestou po vrcholu se blížíme k jeho východnímu konci. Vlevo vykukuje za křovím tovární komín. Je to památka na továrnu dvou **francouzských podnikatelů Seliera a Bellota Kapslovna**. Podnikali ve zbrojním průmyslu. Začali s výrobou roznětek do palných zbraní. Výroba „kapslí“ byla velmi nebezpečná, často docházelo k úrazům a úmrtím. Přesto se podnik rozrůstal až na tisíc zaměstnanců. To již přicházel rok 1872, kdy došlo k tragédii. Výbuch usmrtil 14 zaměstnanců a mnoho dalších popálil. Sám Bellot při něm málem přišel o oko, když se mu do něj zařízly střepty z rozbitých brýlí. Po té se zbrojovka přestěhovala na bezpečnější místo na jižní okraj Vlašimi a vyrábí střelivo dodnes. Na místě továrny byl zřízen park a vedle ve svahu zajímavý bytový komplex.

Kapslovnu připomněl kdysi i **Karel Čapek** ve článku pro Lidové noviny když se vrátil z výletu na žižkovský kopec: *Dokola dole Žižkov, černý, očadlý a loupající se, daleko na obzoru Hradčany, odtud opravdu drobet neskutečné. A vzadu uzavírá kopec tajemně zazděná zahrada Kapslovny, odkud třaskají rány jako ve věčně válečném pásmu“.*

Parukářka končí parkem s posezením a možností bezpečného grilování. A navazuje na další park. Bytový soubor věžových domů **Centrál park**. Přes ulici se připravuje prostor pro několikrát předělávaný **projekt skvělé architektky Evy Jiříčné**. Je trpělivá, snad se jeho realizace dočká.

Parukářka končí Malešickou ulicí, tou jsme se vydali k druhé část naší vycházky k Židovským pecím. Cestou je potřeba ještě přejít po letech dokončenou kruhovou křižovatkou, která je současně **Bazilejským náměstím**. K dokončení přispěla nově budovaná **Parková čtvrť** vyrůstající na ploše bývalého nákladového nádraží.

Zima nás donutila trochu zrychlit a po chvíli jsme na vrcholu zajímavého parku **Židovské pece**. Také ten má druhé jméno **Šibeniční vrch**. A podobně jako na Parukářce má severní strana souvislost se stělivem. Do svahu se před léty zakousla Státní zkušebna stělivá. Jižní svah lemuje rozestavěný moderní bytový soubor za našimi zády.

Dorazili jsme na vrchol. Z původního malého lomu byly při úpravě parku navrženy balvany na nejvyšší místo Židovských pecí, na místo kde původně stávala šibenice. Poslední poprava se tady konala v roce 1866. Přišlo se prý podívat tisíce Pražanů.

Závěrečný kilometřík jsme již absolvovali ve „vysokém“ tempu. Díky docela slušné zimě, pochopitelně, a to ještě tahle partička nevěděla, že život někdy tropí hlouposti. Končíme totiž na **Jarově** a rozloučí se s námi dvě bohyně

Jaro

Léto

Mramorovou plastiku **Jaro** vytvořil sochař Zdeněk Preclík v roce 1983. Ta je nádherná po nedávném vyčištění. Kamennou plastiku ve fontáně **Léto** vytvořil v roce 1968 sochař Zdeněk Svoboda. Ta zřejmě již dlouho čeká na napuštění fontány, aby se trochu opláchla.

V neděli 19. ledna 2025 na Vrchu svatého Kříže a Židovských pecích.

Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi kronika Mirek, v mrazivém počasí obětavě fotily

Lýdie Stoupová a Hana Mašková

